

СОВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

ОРГАН ЦК І МІНСКАГА АБКМА КП(б)Б

№ 92 (7422)

СЕРАДА, 21 КАСТРЫЧНІКА

1942 г.

**ДРУЖБА ПАМІЖ НАРОДАМІ СССР—
ВЯЛІКАЕ І СУР'ЁЗНАЕ ЗАВАЯВАННЕ.
БО ПАКУЛЬ ГЭТА ДРУЖБА ІСНУЕ,
НАРОДЫ НАШАЙ КРАІНЫ БУДУЦЬ
СВАБОДНЫ І НЕПЕРАМОЖНЫ.**

(І. СТАЛІН).

РУСКІ НАРОД--РОДНЫ БРАТ І ВЯЛІКІ ДРУГ БЕЛАРУСКАГА НАРОДА

СТАЛІНСКАЯ ДРУЖБА СОВЕЦКІХ НАРОДАЎ

Вераломна напаўшы на нашу радзіму, Гітлер і ўся яго бандыцкая зграя разлічвала, што пасля першага сур'ёзнага ўдару савецкая дзяржава распадзецца на часткі, пачнецца сварка паміж народамі Савецкага Саюза. Але вораг пралічыўся. Вялікая небяспека, якая навісла над радзімай, яшчэ больш умацавала сталінскую дружбу народаў.

Наша родная Беларусь часова захоплена нямецкімі варварамі. Гітлераўскія ізвергі залілі крывёю нашу зямлю, разбураюць і паліць нашы гарады і вёскі. Яны хочуць ператварыць беларусаў у паслухмяных рабоў нямецкіх князёў і баронаў.

Каб зручней было рабаваць і вешаць, каб вытравіць з сэрца беларускага народа волю да барацьбы, гітлераўскія разбойнікі, акрамя сякеры ката, прыбягаюць да подлай хлусні. Фашысцкія нягоднікі хочуць «даказаць» беларусам, што іх ворагі—гэта рускія, што «прыяцелямі» беларусаў з'яўляюцца немцы.

Дарэмныя патугі гітлераўскіх вісельнікаў! Ім не ўдасца ашукаць беларусаў.

Яшчэ з даўніх часоў дружба беларускага і рускага народаў сцэментавана крывёю, пралітай у барацьбе супроць немцаў. Беларусы памятаюць, як у 1918 годзе яны разам з рускімі і ўкраінцамі білі і прагналі з нашай зямлі нямецкіх акупантаў.

Беларускі народ заўсёды дзяліў з родным братам—рускім народам сваю радасць і гора. Рускі народ заўсёды прыходзіў на дапамогу беларусам.

За годы Савецкай улады ў мінулым адсталая Беларусь пры дапамозе вялікага

рускага народа ператварылася ў перадавую квітнюючую рэспубліку. У Беларусі выраслі чудаўныя фабрыкі і заводы, перадавая насычаная першакласнай тэхнікай сельская гаспадарка, пабудаваны школы, тэатры, універсітэты.

Прышлі немцы і ператварылі ў руіны, залілі крывёю наш край. І вось гэтыя крыважэрныя ваўкі апранаюцца ў авечую скуру, прыкідваюцца прыяцелямі і нацкоўваюць нас на роднага брата—на рускага чалавека.

Хлусяць фашысцкія каты! Беларусь была і будзе неадрыўнай часткай вялікага Савецкага Саюза. На фронтах Айчыннай вайны ў радах Чырвонай Арміі гераічна змагаюцца з нямецкімі ізвергамі рускі і беларусы, украінцы і узбекі, казахі і грузіны, сыны ўсіх народаў Савецкага Саюза.

Немец думаў біць народы Савецкага Саюза пааднаму. Не вышла! Народы СССР б'юць ворага ўсе разам. Разам білі яны яго заўсёды, разам разгромаць і знішчаць цяпер. Разам будавалі мы новае шчаслівае жыццё пры савецкай уладзе, разам паб'ём немцаката, і зноў шчасліва заживуць разам усе народы Савецкага Саюза пад праменьнямі Сталінскай Канстытуцыі.

Беларусы! Немец прынёс нам пакуты, гора, кроў і слёзы. Ён хоча нас знішчыць, заняволіць. Ён наш закляты вораг. Біце нямецкую сволач! Знішчайце ўсіх акупантаў—усіх, да аднаго! Дапаможам Чырвонай Арміі наблізіць дзень нашай перамогі! Няхай жыве вялікая сталінская дружба народаў Савецкага Саюза!

ЗАПОМНІЦЕ ГЭТА, ПАРТЫЗАНЫ!

Днямі нямецка-фашысцкія разбойнікі ўварваліся ў вёску Храповічы, Віцебскага раёна. Аграбівшы насельніцтва, яны спалілі 78 сялянскіх дамоў, 97 халодных будынкаў, школу, разбурылі царкву.

Нямецкія галаварэзы завяршылі разбой крывавай расправай над насельніцтвам. Яны расстралялі МARYЮ Ястрабаву—40 год, МARYЮ Ждановіч—80 год,

Пятра Язенка—15 год, Ягора Баранава—62 год, МARYЮ Красіну—79 год, Ольгу Фурман—56 год, Фёдора Драздова—55 год, Марку Брухава—80 год, Нікалая Званкова—23 год і яго сына Эдзіка—двух год.

Запомніце гэта, партызаны! За кроў старыкоў, дзяцей адплаціце фашысцкім забойцам.

Віцебская абласць.
(Наш кар.).

ВЫСТУПЛЕННЕ М. І. КАЛІНІНА Ў ЯРАСЛАЎЛІ

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Саюза Саюза ССР Міхаіл Іванавіч Калінін 14 кастрычніка наведаў горад Яраслаўль.

Таварыш Калінін выступіў з прамовай на абласной нарадзе ільнаводаў.

У першай частцы свайго выступлення таварыш Калінін гаворыць аб выніках 15-ці месяцаў вайны, дае агляд становішча на франтах.

Нягледзячы на тое, што нямецка-фашысцкія войскі захапілі вялікую тэрыторыю, ваенная абстаноўка ў гэтым годзе складаецца для нас значна лепей, чым у мінулым годзе. Наша армія змагаецца з большай стойкасцю, уманнем. Гэта можна бачыць на прыкладзе Сталінграда, раёна Маздока і іншых участкаў фронта.

Таварыш Калінін падрабязна гаворыць аб узрослым супраціўленні Чырвонай Арміі. 15 месяцаў вайны высока паднялі СССР у вачах усяго свету. Многія

ваенныя спецыялісты Еўропы не могуць знайсці тлумачэння таму супраціўленню, якое аказвае савецкі народ гітлераўскай Германіі. Яны не разумеюць, адкуль у нас бяруцца гарматы, танкі, самалёты, боепрыпасы, чаму наша армія ўсім забяспечана і так стойка змагаецца.

Мы-то з вамі ведаем, чым гэта тлумачыць. У нас ваюе не толькі армія, ваюе ўвесь народ. Увесь народ работае для перамогі. Ён гаворыць сваёй арміі—не смець адступаць! Народ чакае перамогі, патрабуе перамогі. Гэта мае вялікі ўплыў на Чырвоную Армію, яе камандны састаў.

Значнае месца ў сваёй прамове таварыш Калінін удзяляе рабоце савецкай прамысловасці, якая забяспечвае Чырвоную Армію ўзбраеннем. Фронт раскінуўся на тысячы кілометраў. Кожны дзень страляюць гарматы, кулямёты, мінамёты, лятаюць самалёты, ходзяць танкі. Патрэбна

многа боепрыпасаў. Але армія не скардзіцца на адсутнасць боепрыпасаў, як гэта было ў час першай сусветнай вайны.

За час вайны ў нас уведзены значныя палепшанні ў галіне ўзбраення і боепрыпасаў, палепшаны канструкцыі самалётаў, гармат, узмацнена разрыўная сіла снарадаў. Наша прамысловасць, рабочы клас, інжынеры, тэхнікі праявілі выключную, небывалую арганізаванасць, прыстасаванасць да ўмоў вайны. Наша прамысловасць, аб захопе якой марылі немцы, са дня ў дзень расце, павялічвае выпуск прадукцыі.

Трэці раздзел сваёй прамовы таварыш Калінін прысвячае пытанню сельскай гаспадаркі. Ён гаворыць аб вялікім вытворчым уздыме ў калгаснай вёсцы, аб задачай далейшага ўзняцця сельскагаспадарчай вытворчасці, каб забяспечыць Чырвоную Армію ўсім неабходным для хуткага разгрому ворага.

На фронтах Айчыннай вайны

У РАЁНЕ СТАЛІНГРАДА

У раёне Сталінграда нашы войскі адбівалі шматлікія атакі праціўніка. Нямецкая пяхота пры падтрымцы 40 танкаў атакавала нашы часці, абараняўшыя адну з вуліц горада. Нашы байцы ва ўпорных баях знішчылі 23 нямецкія танкі і 350 гітлераўцаў.

Дзейнічаючы пры падтрымцы буйных сіл авіяцыі, немцы, не лічачыся з вяліз-

нымі стратамі, атакуюць нашы пазіцыі. На адным участку ўсе спробы ворага прасунуцца наперад пацярпелі няўдачу. Нашы байцы знішчылі больш 10 танкаў, да 3 рот гітлераўцаў і не адступілі ні на крок.

У раёне аднаго з заводаў байцы Н-скай часці за адзін дзень знішчылі 17 танкаў і да 1.000 гітлераўцаў.

Экіпаж танкаў, прыбыўшых на фронт.

РАЗВЕДКА БОЕМ

Паўночна-заходней Сталінграда савецкія падраздзяленні зрабілі разведку боем. Савецкія байцы ў рукапашнай схватцы знішчылі да роты гітлераўцаў, 4 гарматы, 13 кулямётаў, 3 мінамёты і ўзарвалі некалькіх нямецкіх дзотаў і бліндажоў.

АДБІЛІ АТАКІ ГІТЛЕРАЎЦАЎ

У раёне Маздока праціўнік пасля артылерыйскай падрыхтоўкі сіламі пяхоты і танкаў два разы атакаваў нашы абарончыя рубяжы. Нашы байцы адбілі атакі гітлераўцаў. Падбіта і знішчана 8 нямецкіх танкаў. На полі бою засталася больш 300 трупав варажых салдат і афіцэраў.

ЗНІШЧАНА 130 НЯМЕЦКІХ САМАЛЁТАЎ

За тыдзень з 11 па 17 кастрычніка ўключна ў паветраных баях, на аэрадромах і агнём зенітнай артылерыі знішчана 130 нямецкіх самалётаў. Нашы страты за той-жа час—49 самалётаў.

БІЦЬ НЕМЦА НА БЕЛАРУСІ— ЗНАЧЫЦЬ ПАСКОРЫЦЬ ЯГО РАЗГРОМ ПАД СТАЛІНГРАДАМ

ПА СОВЕТКАМУ СЯЮЗУ

На заводзе авіяцыйных матораў. Цэх, дзе начальнікам тав. Люцко, адпраўляе гатовыя матары.

ЧЫГУН ЗВЫШ ПЛАНА

Доменшчыкі завода імені Куйбышава выканалі поўмесячны план выплаўкі чыгуну і далі многа тон метала звыш плана. Рэкордную выплаўку дае змена майстра тав. Усольцава.

ВЫКАНАЛІ ГАДАВЫ ПЛАН

Завод, дзе дырэктарам тав. Кліментаў, к 11 кастрычніка выканаў гадавы план. Тут асвоена масавая вытворчасць раду новых тыпаў боепрыпасаў.

600 НОВЫХ ПРАДПРЫЕМСТВАУ

Звыш 600 новых прадпрыемстваў мясцовай прамысловасці і самагаспадарчых арцельяў адкрываюцца ў Казахстане. Яны будуць выпускаць вялікі асартымент тавараў шырокага спажывання.

ФРАНТАВЫ ЗАКАЗ ВЫКАНАН ДАТЭРМІНОВА

Суднабудаўнічы завод, дзе дырэктарам тав. Барысаў, атрымаў тэрміновы заказ для часцей Чырвонай Арміі, якія абараняюць Сталінград. Заказ фронту калектыву выканаў на 20 дзён раней тэрміну.

ПАДАРУНКІ ПРАЦОУ- НЫХ БАШКІРЫЙ

Працоўныя Башкірыі адправілі франтавікам 75 вагонаў падарункаў і прадуктаў. Эшалон з 60 вагонаў адпраўлен абаронцам Сталінграда. Другі эшалон, з 15 вагонаў, адпраўлен падшэфнай Башкірскай кавалерыі.

ВЫПУСК УРАЧОУ У ЛЕНІНГРАДЗЕ

У Другім ленынградскім медыцынскім інстытуце адбыўся выпуск урачоў. Большасць з іх ідзе ў Чырвоную Армію, астатнія накіроўваюцца для работы ў Ленінградскую, Валгодскую абласці і Карэла-Фінскую ССР.

ТВОРЫ А. БАГАТЫРОВА

Лаўрэат Сталінскай прэміі, беларускі кампазітар А. Багатыроў напісаў некалькі новых музычных твораў. Сярод іх асабліва вылучаецца кантата «Ленінградцы» — для хора, салістаў і аркестра.

Закончаны вакальныя творы на словы Якуба Коласа — «Голас зямлі», Максіма Танка — «Мы вернемся», Анатоля Астрэйкі — «За родную Беларусь», Пімена Панчанкі — «Дарагая мая Беларусь», Шчыпачова — «Партызанка». Напісана музыка да п'есы на тэму аб разгроме нямецкіх войск пад Масквой.

ЗА ДВА МЕСЯЦЫ

За два апошнія месяцы партызанскі атрад Аркадзя знішчыў 50 шасэйных і 26 чыгуначных мастоў. Пуншаны пад адкос 4 эшалоны з гаручым і ўзбраеннем ворага. Асобна знішчана 5 паравозаў і 65 вагонаў.

За той-жа час народныя месціцы разбурылі чатыры кілометры чыгункі і шэсць кілометраў тэлефонна-тэлеграфнай сувязі. Чыгуначная магістраль Полацк — Невель была ўзарвана 146 разоў.

Апрача таго партызаны знішчылі або вывелі са строю 8 маслазаводаў і 2 лесазабуды, прадукцыя якіх ішла ў Германію, разграмілі 14 сельскіх упраў, 2 склады з боепрыпасамі, 28 аўта-

машын, 1 матацыкл і 5 казарм ворага.

За час баёў (не лічачы немцаў, якія загинулі пры крушэннях паяздоў) знішчана 505 гітлераўцаў і 85 паранена, забіты два начальнікі жандармерыі, 5 бургомістраў і 10 паліцэйскіх. Захоплены кулямёты, вінтоўкі, мінамёты, многа гранат, патронаў, веласіпедаў і інш.

Вялікую дапамогу аказваюць партызаны насельніцтву, пацярпеўшаму ад нямецкай акупацыі. Калгаснікам Н-скага раёна яны выдалі 75 тон збожжа і 120 тон бульбы, адбітых у немцаў.

С. РОЗУМ.

Полаччына. (Наш кар.)

НІ ГРАМА ХЛЕБА ВОРАГУ!

Са зброяй і загадамі ідуць фашысцкія нягоднікі да сялян за хлебам. Але трасцу! Сяляне хаваюць хлеб, не даюць фашыстам пажывіцца іх дабром. «Хай ураджай лепш падыецца полымем, хай згніе ў зямлі, чым пападзе ў ненасытнае горла немца!» — так заяўляюць сяляне.

Акупанты прымянілі новую тактыку. Як груганне, злітаюцца яны на сялян-

скія палеткі, забіраюць збожжа ў скірдах і копах, звоззяць у адно месца і ставяць варту.

Партызанскаму атраду «Мсцівец» насельніцтва паведаміла, што ў пунктах С. і К. немцы сканцэнтравалі да 7.000 пудоў хлеба. Дзве партызанскія групы атрада ўночы знілі нямецкіх вартавых і падпалілі склады.

Вілейская обласць.

(Наш кар.)

РАЗБІТА 10 ЭШАЛОНАУ

Пад неаслабным кантролем трымаюць Н-скую чыгунку партызаны атрада тав. Нікалая. Рух па чыгунцы амаль штодня затрымліваецца на 5—6 гадзін. Не ўспеюць немцы адрамантаваць чыгунку ў адным месцы, як яна ўзрываецца ў другім.

За апошні месяц партызанскі атрад тав. Нікалая пусціў пад адкос 10 эшалонаў з войскамі і ўзбраеннем нямецка-фашысцкіх нягоднікаў.

Г. ШЧАРБАТАУ.

Мінская обласць.

(Наш кар.)

СІМПАТЫЧНАЯ ДУБІНА

Гаўляйтарскія падлічнікі ў сваёй «Беларускай газеце» расхвальваюць беларускі народ, паліцыю і немцаў. Народа яны баяцца, немцам служачы, а на паліцыю спадзяюцца як на сваю абарону ад народа. Вось як яны віляюць хвостом перад народам: «Характар у беларуса мяккі, дабрадушны, спагадлівы...».

Даўнейшы купец, які пражываў жыццё на гандлярскім ашуканстве і ў распусце, пад старасць будаваў цэрквы і маліўся богу. Так і гэты: як памаяўлівы сабачка, ён нарабіў шкоды і прадчувае кару. Дабрадушны народзе, выпадкам чаго — не карай мяне строга, ты-ж спагадлівы!

«Праўда, і сярод беларусаў, — піша далей газетка, — сустракаюцца п'яніцы і грубіяны».

Гэта так. Згодзен. Есць і п'яніцы, ёсць і грубіяны. Есць нават і бандыты: і Адамовіч ёсць, і Аляхновіч ёсць. Есць і спадар Станкевіч. Усікая поскудзь ёсць, нічога не зробіш. Хоць лікам і мала яе, але — мала куча, але смардзюча.

Газетка піша: «У такой арганізацыі, як паліцыя, адлюстроўваецца характар народа. Трэба, каб у беларускім паліцыянце і адлюстроўваўся характар беларускага народа».

Вось які! А мы ўжо гатовы былі паверыць, што той пісак

меў кроплю шчырасці, калі хваліў дабрадушны характар народа. Аж ён не туды гне. Ён хоча, каб беларускі народ прышоў у гаўляйтарскую канцэлярыю, адбіў крываваму геру паклон і запісаўся ў нямецкую паліцыю. І каб характар беларускага народа адлюстроўваўся праз паліцэйскага дзяржыморду. Вось-жа маладзец! І якая тонкасць у разуменні народнай душы!

«Далікатны і тактоўны, чулы, заўсёды гатовы дапамагчы кожнаму — вось маральная сільветка беларускага паліцыянта».

Ах, якая сільветка! Адкапаў, шэльма, і старое шляхэцкае слоўца. Толькі гаворыць туманна, баіцца дагаварыцца да канца. Прыдзецца сказаць яго словы так, каб быў відзе іх сапраўдны сэнс: — Далікатны і тактоўны неад немцам, чулы да ўсякага жадання гітлераўскага бандыта і абдзірайцы, гатовы дапамагчы кожнаму немцу, калі ён грабіць або вешае. А гэты маральнае аблічча таго, хто, страўшы чалавечэе сумленне і свой дзяржаўны догвар, пайшоў у паліцыю служыць карысці нямецкаму акупанту.

Далей газетка, напісаныя гэтак маладыя «сталаціны» аб сваім выглядзе, піша: «Трэба паліцыянтам і аб сваім вонкавым выглядзе. Праўда, беларусы знічаюць кроплю аб гэтым. Не надта рупяцца аб гэтым. Не толькі сяляне, але велікі часта сустракаюцца і гарадскія інтэлігенты, няголеныя з нячэсанымі валасамі, ды і ў ва ўсёй іхняй вопратцы відаць нядабайства».

Чыстасардэчнае прызнанне! Абараняны, нячэсаныя, галодныя ходзяць людзі на Беларусі. Калі на кожным кроку цябе падпільноўвае нямецкая вярхоўка і калі цябе душыць гора аб замучаных немцамі дзесях — то тады не да франтаўства. І франціць няма ў чым: немцы абдзелі кожнага.

«Паліцыянт, заўсёды аголены, валасы нядоўгія, дакладна прычэсаныя... Калі злучыць гэты вонкавы выгляд з маральнымі якасцямі, дык выйдзе сапраўды сімпатычная сільветка беларускага паліцыянта, які будзе карыстацца любовасцю ўсяго народа».

Можна сабе ўявіць гэтага сімпатычнага дубіна паддалася ў нямецкія халуд і заядлыя ворагі свайго народа. Народная любовасць да гэтага нямецкага папыхайлы, на пальцах у яго народная кроў, выяўляецца ў тым, што яго ўсюды ненавідзяць, б'юць, як самага апошняга сабаку і гада.

ХРОНІКА

***

З Оршы паведамляюць: Нямецкія акупанты з жульніцкай мэтай на працягу 9 дзён прадавалі 6-леты на... Ленінград. Сабраўшы парадкам грошай, яны абвясцілі: «У сувязі з тым, што чыгуначнаму руху на Ленінград перашкаджаюць партызаны, пасажырскі поезд на Ленінград адмяняецца». Немцы не ўзялі Ленінград войскамі, не возьмуць і хлуснёй.

***

Дзякія злачыніцы ўчынілі немцы ў вёсцы Замашна, Мінскай абласці. Бандыты спалілі 82 двары калгаснікаў, замучылі і расстралялі 77 жыхароў. Гітлераўскія вылюдкі расстрэльвалі грудных дзяцей і цяжарных жанчын.

***

Сялянам Смалявіцкага раёна немцы загадалі здаць 3.200 тон хлеба. Яны таксама наклалі новыя грашовыя падаткі. Нават ва сабаку і ката трэба плаціць падатак па 120—130 рублёў.

***

Наш карэспандэнт з Чэрвеньшчыны паведамляе: У вёску Прыходка немцы прыехалі на грузавіку і адабралі ў сялян усю цёплую вопратку: кажухі, валенкі, боты. Нават дзіцячыя кашулі і палёны акупанты хапалі і пагружалі на машыны.

***

Гітлераўцы абвясцілі «конкурс на атрыманне прэміі рэйхскамісара Остланда за лепшую навуковую працу». Фашысцкіх цемрашалаў цікавіць, зразумела, не навука, а «магчымасці пашырэння пасеваў бульбы», «развіццё кармавой базы», «скарыстанне рэсурсаў воднай энергіі Нёмана, Заходняй Дзвіны і Нарва» і іншыя пытанні гаспадаркі, якую яны маюць намер рабаваць і ў дадзены момант. За «лепшую распрацоўку» гэтых тэм немцы абяцаюць «маладым вучоным» выдасць у верасні 1943 года 3.000 марак прэміі. Але вучоных гітлераўцы не знаходзяць. Невулі таксама баяцца брацца за работу. «Дзе ты, — кажуць яны, — атрымаеш у верасні 1943 года гэту прэмію? Не пойдзеш-жа па яе да фашыстаў на той свет!»

*У пэлеграсімі
у-за граніцы*

ІТАЛА-ГЕРМАНСКАЯ ГРЫЗНЯ

Агенцтва Рэйтэр паведамляе з Анкары, што там атрыманы паведамленні аб пагоршэнні герман-італьянскіх адносін. Асабліва з таго часу, калі Германія заявіла аб сваім жаданні мець поўны кантроль над Харватыяй, Славеніяй і адным з італьянскіх партоў у Адрыятычным моры. Немцы незадаволены тым, што Італія не здолела задушыць партызанскі рух у Югаславіі.

КРЫВАВЫЯ СУТЫЧКІ У ФРАНЦЫІ

У дэпартаменце Верхняй Савайі ва Францыі пачалася новая «кампанія» вярбоўкі рабочых для адпраўкі ў Германію. Вярбоўчыкоў суправаджаюць жандары і паліцэйскія. У радзе месі адбыліся рабочыя дэманстрацыі ў знак пратэсту і сутычкі з паліцыяй. У Ліоне і Амбур'е забіта 19 і паранена да 400 чалавек.

ЗАБАСТОУКІ У БЕЛЬГІІ

У чатырох раёнах Бельгіі адбыліся забастовкі шахцёраў. У парадку рэпрэсій акупацыйных уладаў ўзялі многа заложнікаў, у тым ліку падлеткаў. Арышты яшчэ больш узмацнілі напружанасць абстаноўкі, і немцы, баючыся небяспекі, вымушаны былі вызваліць заложнікаў.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

Кузьма ЧОРНЫ. 73664.